

MOZAMBIQUE

**Internationale solidariteit
voor duurzame energie
en voedselzekerheid**

Voedselonzekeerheid en

duurzame energie in een

onvoorspelbaar klimaat

Mozambique ligt aan de oostkust van zuidelijk Afrika en telt 29 miljoen inwoners. De gemiddelde levensverwachting is er 58 jaar. Het grootste deel van de bevolking is jong en leeft op het platteland.

Het is nog steeds één van de armste landen ter wereld. Meer dan de helft van de bevolking leeft in extreme armoede.

Na vijf eeuwen van buitenlandse overheersing, werd Mozambique onafhankelijk van Portugal in 1975. Na de onafhankelijkheid volgde een lange burgeroorlog gevoed door buitenlandse inmenging door Zimbabwe (toen Rhodesië) en het Apartheidsregime uit Zuid-Afrika. De duurzame ontwikkeling van Mozambique was daardoor lange tijd onmogelijk.

MOZAMBIQUE ?

- ▶ Geschiedenis van politieke onrust.
- ▶ Slechts drie artsen op 100 000 inwoners.
- ▶ Beperkte vrijheid vakbonden en middenveldorganisaties.
- ▶ Verdubbeling van de ongelijkheid op zes jaar tijd.

Internationale solidariteit

met Mozambique is cruciaal voor de ABVV Scheikunde en Petroleum. De voorbije jaren steunden we de nationale unie van kleine boeren UNAC en de vakbond van landarbeiders SINTAF in de provincie Gaza. Dat deden we via het vormingsfonds voor de chemiesector (Co-Valent) en het fonds voor bestaanszekerheid petroleumsector (Energiefonds), met de steun en expertise van de Belgische solidariteitsorganisatie FOS.

Een bezoek aan Mozambique door de militanten van ABVV Petroleum en Scheikunde

onderstreepte nog maar eens dat internationale solidariteit er het verschil kan maken. “De confrontatie met de situatie waarin mensen in Mozambique leven was een shock”, zegt Imdat Gunes, lid van de delegatie en delegatie bij GSK. “Maar je ziet bijvoorbeeld wel direct de impact van workshops met landarbeiders.

De uitdagingen zijn gigantisch.” Ook Herman Baele, federaal secretaris en delegatieleider pleit voor blijvende solidariteit met de Mozambikaanse arbeiders. “We moeten de solidariteitsprojecten blijven opzetten en verder uitbouwen”, zegt hij. “Er is in Mozambique veel weerbaarheid om in moeilijke omstandigheden de eigen levens echt in handen te nemen.”

De boeren van

Sao Marcos

Landbouw is enorm belangrijk in Mozambique. Twee derde van de bevolking is afhankelijk van kleinschalige landbouw. Toch blijft de armoede op het platteland enorm en heeft de overheid geen systeem om kleinschalige boeren te helpen. Gelukkig ondersteunt UNAC lokale

samenwerkingsverbanden van boeren. Omdat mannen vaak op grote plantages of in de stad werken, is de kleinschalige landbouw vaak een vrouwenzaak. Daardoor bestaan de boerenverenigingen vooral uit vrouwen.

Door het belang van kleinschalige landbouw in Mozambique verdienen de boeren het om goede ondersteuning te krijgen. De afgelopen jaren hebben aangetoond dat Mozambique heel kwetsbaar is voor klimaatveranderingen, denk maar aan de cycloon die het land trof begin 2019. Dankzij UNAC leren de boeren nieuwe landbouwtechnieken of krijgen ze tips om samen te sparen. Met steun van het fonds van Co-Valent is een nieuwe provinciale unie in Gaza opgericht, die deze vormingen verder zal blijven organiseren en de stem van de kleine boer op politiek vlak zal versterken.

Een sterke vakbond

op de plantage

Landarbeiders leven in Mozambique in onzekerheid. Ze werken deeltijds of enkel tijdens specifieke seizoenen, daarnaast werken ze vaak op hun eigen stuk grond. Hun minimumloon is maar een luttel €48 per maand. De commerciële boerderijen nemen mensen vaak tijdelijk aan, waardoor ze niet zeker zijn of ze nog lang kunnen blijven werken. Het wordt zo ook moeilijk om collectief op te komen voor rechten en sociale bescherming.

De permanente en tijdelijke werknemers krijgen niet dezelfde lonen en voordelen voor hetzelfde werk. De hoogte van het individuele loon wordt bepaald door de werkgever los van enige objectieve criteria. Collectieve arbeidsovereenkomsten zijn bovendien vaak niet van toepassing op de tijdelijke arbeiders. Zo worden beide groepen tegen elkaar opgezet. Vakbond SINTAF pleit voor gelijk loon voor hetzelfde werk en betere werkomstandigheden! De boerenorganisatie voert inspecties uit en geeft leden info over hun arbeidsrechten. Zo worden problemen op de werkvloer aangekaart. De arbeidersorganisatie kan zo haar stempel drukken. Dat gebeurt trouwens niet alleen lokaal: toen de Mozambikaanse overheid een nieuwe arbeidswet opstelde, kon SINTAF mee de pen vasthouden.

Zonne-energie voor een betere gezondheidszorg

Grote stukken van het platteland in Mozambique zijn nog niet aangesloten op het elektriciteitsnet. Investerings in duurzame energie, zoals de zonnepanelen op de gezondheidspost van het dorp Zimilene, zorgen voor de nodige licht- en koelvoorzieningen voor medicatie. Dankzij die investeringen is er betere dienstverlening: medische hulp en geboortes kunnen ook 's nachts op een veilige manier plaatsvinden. Daarnaast wordt de energie gebruikt om geneesmiddelen (inclusief vaccinaties) langer te bewaren.

Voordat er zonnepanelen waren, werden vaak kaarsen gebruikt die de patiënten of de vroedvrouwen moesten meenemen. Dankzij de zonne-energie is de behandelingstijd per patiënt gezakt en worden er geen mensen meer geweigerd door gebrek aan elektriciteit. Dat is belangrijk, want ieder bezoek aan de gezondheidspost is vaak een verloren dag werk.

« **Het feit dat een zonnepaneel, mede gefinancierd door het petroleumfonds, er voor kan zorgen dat levensreddende medicatie bewaard kan blijven, helpt de mensen echt voorruit.** »

Aldus Eric Lambert, delegee bij Total en lid van de delegatie die Mozambique bezocht.

Naar een betere

toekomst

We kunnen terugkijken op een succesvolle en solidaire samenwerking met de Mozambikaanse bevolking. Het vijfjarige voedselzekerheidsprogramma, gesteund door het Co-Valentfonds, slaagde erin om de voedselzekerheid te verhogen. De nieuw opgerichte provinciale unie van kleine boeren zorgt voor een professionele dienstverlening: van spaargroepen, trainingen over duurzame landbouwtechnieken tot landbouwmarkten en steunpunten voor gezonde voeding. De kleine boer is nu vertegenwoordigd in de lokale adviescommissies voor infrastructuurprojecten van de overheid.

UNAC en haar lokale afdeling in de provincie Gaza, vertegenwoordigen momenteel 62 associaties met 2660 leden waarvan 73% vrouwen. Met SINTAF werd een vakbondscomité opgezet in de grotere landbouwbedrijven van de provincie. Ook zij blijven onderhandelen voor betere arbeidsomstandigheden en een hoger loon. De succesvolle duurzame energie-investeringen met steun van het Energiefonds worden ook de komende jaren verdergezet, om nog meer mensen te bereiken! Toegang tot

duurzame energie heeft zeer positieve neveneffecten: er worden meer vrouwen bereikt, er is een groeiend milieubewustzijn en het vergemakkelijkt de installatie van irrigatie-temperatuur, verlichting en genereert bijkomende inkomsten voor de boeren.

FOS is de solidariteitsorganisatie van de socialistische beweging in Vlaanderen die zich wereldwijd inzet voor het recht op waardig werk en sociale bescherming. Samen met onze socialistische achterban zetten we ons dagelijks in om organisaties te versterken. Die organisaties verenigen mensen in onzekere leefomstandigheden die hun rechten opeisen.

Samenstelling van de delegatie van het bezoek in 2018: Herman Baele, Bart Van Poucke, Patrick Lodewijckx, Eric Lambert, Imdat Gunes, Kwaku Acheampong, Thibaud Dezyn, Virginie Caverneels

Meer info op
www.abvvpetroleum.be
www.abvvscheikunde.be
www.fos.ngo

